

# Spis treści

|                     |   |
|---------------------|---|
| Przedmowa . . . . . | 9 |
| Preface . . . . .   |   |

## PRZECZUCIE KOŃCA

|                                                                                                                                                                       |    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Anna Mikołajko</b> , „Świątynie ducha” przeciw „pożodze materializmu”. Wizje zagłady i odrodzenia w polskim okultyzmie przełomu XIX i XX wieku . . . . .           | 13 |
| „Shrines of Spirit” versus „Conflagration of Materialism”. Visions of Doom and Revival in the Polish Occultism at the Turn of the 19th Century . . . . .              | 19 |
| <b>Daniel Boćkowski</b> , Wizja Armagedonu jako jeden z czynników polityki USA na Bliskim Wschodzie . . . . .                                                         | 20 |
| The Vision of Armageddon as One of the Factors of the USA's Policy in the Near East . . . . .                                                                         | 28 |
| <b>Małgorzata Jankowska</b> , Samozagłada cywilizacji, czyli spełniająca się apokalipsa. Rozważania nad <i>Naszą wesołą apokalipsą</i> Leszka Kołakowskiego . . . . . | 29 |
| The Self-Destruction of Civilisation, or Self-Fulfilling Apocalypse. Reflections on Leszek Kołakowski's <i>Our Merry Apocalypse</i> . . . . .                         | 40 |
| <b>Patrycja Tomczak</b> , Ponowoczesne kłopoty z miarą. O kilku apokaliptycznych wątkach w humanistyce współczesnej . . . . .                                         | 41 |
| Postmodern Troubles with Measurement. On Some Apocalyptic Motifs in Contemporary Humanities . . . . .                                                                 | 45 |

## LITERATURA, TEATR

|                                                                                                                   |    |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| <b>Jacek Kowzan</b> , „Już ostatnie lata, już koniec świata”. Motyw Paruzji w literaturze staropolskiej . . . . . | 49 |
| “It's the Last Years, It's the End of the World”. The Theme of Parousia in Old-Polish Literature . . . . .        | 58 |
| <b>Piotr Pirecki</b> , Barokowe „tańce śmierci” jako zapowiedzi rychłego końca świata . . . . .                   | 59 |
| Baroque “Dances of Death” as Portents of the Imminent End of the World . . . . .                                  | 63 |
| <b>Marek Prejs</b> , Apokalipsy późnego baroku . . . . .                                                          | 64 |
| Apocalypses of the Late Baroque Period . . . . .                                                                  | 72 |
| <b>Jarosław Ławski</b> , Apokalipsa romantycznych marionetek. O <i>Szafarym</i> Juliusza Słowackiego . . . . .    | 74 |
| Apocalypse of Romantic Marionettes. On Juliusz Słowacki's <i>Szafary</i> . . . . .                                | 97 |

|                                                                                                                                                                                                     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Wacław Milewska</b> , Finalne cele ludzkości w filozofii genezyjskiej Juliusza Słowackiego oraz ich odbicie w sztuce polskiej XX wieku . . . . .                                                 | 98  |
| The Ultimate Goals of Mankind in Juliusz Słowacki's Genesian Philosophy and their Reflection in the Polish Art of the 20th Century . . . . .                                                        | 111 |
| <b>Krzysztof Korotkich</b> , U progu apokalipsy. O kilku problemach z Bogiem w <i>Strażach nocnych</i> Bonawentury . . . . .                                                                        | 113 |
| On the Threshold of Apocalypse. On a Few Problems with God in Bonaventura's <i>Nightwatches</i> . . . . .                                                                                           | 122 |
| <b>Sylwia Konarska-Zimnicka</b> , W diabelskim kręgu. O zgubnych skutkach uprawiania tańca w średniowieczu. Świadczenie źródeł o charakterze pastoralnym . . . . .                                  | 123 |
| In a Devilish Circle. On Pernicious Effects of Dancing in the Middle Ages. The Testimony of Pastoral Sources . . . . .                                                                              | 131 |
| <b>Patryk Kencki</b> , Apokalipsa w dramaturgii staropolskiej . . . . .                                                                                                                             | 132 |
| Apocalypse in Old-Polish Dramaturgy and Dramas . . . . .                                                                                                                                            | 139 |
| <b>Leszek Kolankiewicz</b> , Bluźnierstwo . . . . .                                                                                                                                                 | 140 |
| Blasphemy . . . . .                                                                                                                                                                                 | 172 |
| <b>Magdalena Foks</b> , Wizje czasów i światów ostatecznych w wybranych realizacjach polskich teatrów lalkowych . . . . .                                                                           | 173 |
| Visions of Last Days and Worlds in Selected Productions of Polish Puppet Theatres . . . . .                                                                                                         | 184 |
| <b>SZTUKI WIZUALNE</b>                                                                                                                                                                              |     |
| <b>Peter Martyn</b> , Apokalipsa z Coventry . . . . .                                                                                                                                               | 187 |
| The Coventry Apocalypse . . . . .                                                                                                                                                                   | 198 |
| <b>Ewa Frąckowiak</b> , <i>Simplicissimus</i> : przeczucie końca czasu w grafice niemieckiej w obliczu wielkiej wojny . . . . .                                                                     | 199 |
| <i>Simplicissimus</i> : Premonitions of the End of Time in German Graphic Art in the Face of the Great War . . . . .                                                                                | 203 |
| <b>Andrzej Pieńkos</b> , Jean Lurçat i druga Apokalipsa z Angers. Czy surrealista może wyobrazić Objawienie? . . . . .                                                                              | 204 |
| Jean Lurçat and the Second Apocalypse of Angers. Can Surrealist Picture the Revelation? . . . . .                                                                                                   | 209 |
| <b>Kamil Kopania</b> , Wiesława Jurkowskiego <i>Czterej Jeźdźcy Apokalipsy</i> . . . . .                                                                                                            | 211 |
| Wiesław Jurkowski's <i>Four Horsemen of the Apocalypse</i> . . . . .                                                                                                                                | 217 |
| <b>Renata Rogozińska</b> , „Księga Wyjścia” do Świętego Miasta Jeruzalem. Malarskie medytacje Grzegorza Bednarskiego nad Apokalipsą . . . . .                                                       | 218 |
| “The Book of Exodus” to the Saint City of Jerusalem. Grzegorz Bednarski's Painterly Meditations on Apocalypse . . . . .                                                                             | 227 |
| <b>Alicja Rekść</b> , Fantazmaty apokaliptyczne a nastroje eskapistyczne. Lęk i ucieczka w sztuce „końca czasów” na przykładzie wybranych przykładów ze współczesnej sztuki amerykańskiej . . . . . | 228 |
| Apocalyptic Phantasms and Escapist Moods. Fear and Escape in the Art of the “End of Time” on Selected Examples from Contemporary American Arts . . . . .                                            | 234 |
| <b>Izabela Kopania</b> , <i>This Is the End of the World as We Know It</i> . O kilku wizjach końca świata w najnowszej sztuce polskiej . . . . .                                                    | 235 |
| <i>This Is the End of the World as We Know It</i> . On Several Visions of the End of the World in the Most Recent Polish Art . . . . .                                                              | 242 |

|                                                                                                                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Krzysztof Skrzypczyk, SUPER-Armagedony i MEGA-Apokalipsy – czyli widowisko przede wszystkim. (W nurcie rozważań o istocie i sensie sztuki komiksu) . . . . . | 243 |
| SUPER-Armageddons and MEGA-Apocalypses – or: Spectacle Above All Else. (Reflections on the Essence and Sense of Comic Book Art) . . . . .                    | 278 |

## MUZYKA, FILM

|                                                                                                                                                   |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Dominika Grabiec, Muzyka piekieł i idea męki słuchu w polskiej sztuce i literaturze religijnej XVI–XVIII wieku. . . . .                           | 281 |
| The Music of Hell and Idea of Hearing Torment in the Polish Art and Religious Writings of the 16th–18th Centuries. . . . .                        | 287 |
| Ewa Bielińska-Galas, Treści apokaliptyczne w <i>carmina gregoriana (figurata)</i> . . . . .                                                       | 288 |
| Apocalyptic Contents in <i>Carmina Gregoriana (Figurata)</i> . . . . .                                                                            | 299 |
| Barbara Gogol-Droźniakiewicz, Oliviera Messiaena <i>Kwartet na koniec Czasu</i> . . . . .                                                         | 300 |
| Olivier Messiaen's <i>Quartet for the End of Time</i> . . . . .                                                                                   | 303 |
| Katarzyna Mąka-Malatyńska, Przeczucie Apokalipsy. Filmowe przedstawienia świata polskich Żydów . . . . .                                          | 304 |
| Premonition of the Apocalypse. Film Portrayals of the World of Polish Jews . . . . .                                                              | 313 |
| Grzegorz Nadgrodkiewicz, Raffaele Mertesa filmowa wersja Apokalipsy św. Jana. Wokół problemu (nie)transponowalności Objawienia Janowego . . . . . | 314 |
| Raffaele Mertes' Film Version of the Revelation of St. John. Around the Problem of (Un)Transposibility of the Book of Revelation. . . . .         | 320 |
| Iwona Grodź, Wizje końca dziejów w <i>Naqoyqatsi</i> Godfreya Reggio (2002) . . . . .                                                             | 321 |
| Visions of the End of Time in Godfrey Reggio's <i>Naqoyqatsi</i> (2002). . . . .                                                                  | 335 |